

Kooli elu.

Õppetöö algas

8. I 34 kell 9 hommikul. Õhetavail palgeil kogsid õpilased taas vaikivasse armsasse majja. Juba istudes reel isa kõrval ja vaadeldes üha lähenevat linna, oli süda ootuses nii imehällalt varisenud kasukate sees: jälle tuled laiult lumelagendikelt vanasse koolimajja, armsate koolisõtside keskele ja pead rakenduma tõhe. Ja rinnas hakkab uuesti esile kerkima igatsus maale, väljadele.

Aktus algas hr. A. Vöhrman'i vaimuliku kõnega. Värsked õpilashääled laulsid koraali. Seejärel tervitas hr. direktor õpilasi ja andis juhtnõore eelseisvaks õppetöoks. Kahju ainult, et mõned õpilased vestlemisega seda ilusat meeleolu tumestasid!

Lahkus õpet. M. Jakobson,

kes läinud aastast kuni käesoleva ajani praktiseeris meie kooli juures majapidamise alal, asendas õp. pr. Kalamees't, võttis osa meie kooli üritusist, eriti mis puutub köögi- ja majapidamise-osasse, ja oli ühislõunate korraldajaks sügisest peale. M. Jakobson siirdus Tallinnasse, kus sai koha ETK juure. Önn kaasa uuele kohale! Tänu siintehtud töö eest!

Õpetajat K. Westberg'i on tabanud raske haigus,

nii et ta kliinikus peab end ravitsema ja pike-mat aega koolitööst cemale jääma. Teda asendab prl. M. Jürg en.

Soovime oma õpetajale ja kolleegile peatselt tervenemist, et ta varssi võiks ilmuda tagasi oma armastatud töö juure!

Tartu 15. a. vabadusepäeva rahvaaktus

14. I 34 kell 17 T. T. G. saalis.

Aktuse avas T.T.G. laulukoor lauluga „Maarahva, talupoega vaba maa“, millele järgnesid „Mu isamaa on minu arm“ ja kõikisütitav „Tuljak“. Nüüd kõneles dir. J. Roos Tartu vallutamise vaenlaste poolt ja taas meie kodulinna vabastamisest. Vaiksel püstitõusmisega mälestati manalasse varisenud kangelas.

Kavas esines E. Matsen (IVb) deklamatsiooniga, hr. J. Konks, nagu ikka, ülevaatliku ja huviküllase kõnega, prl. T. Jakobson klaverisoolooga, Vb klassi laulukoor „setukeste lauludega“, A. Kosesson (IVb) melodeklamatsiooniga ja päälle selle veel mitmed õpilased temperamendiküllaste rahvatantsude ja võimlemispaladega. Kõik ettekanded õnnestusid ülihästi ja kutsusid publikult esile tugevaid aplause.

Saal oli rahvast tulvil täis. Ootamatult ilmus aktusele ka kindral J. Laidoner, keda võttis vastu rahva tormiline käteplagin. Pärast lühikest kõnet, milles ta toonitas, et rahva püsivus ja raskuste ületamine saavutatakse ainult üksmeelsel tegevusel, jälgis hr. Laidoner mõnd ettekannet ja lahkus aktuselt, sest teda oodati veel paljudes kohtades. Trepil tähendas ta, et küll ikka laulsid vahvasti nood „setu naised“, ja rahuloleval naeratusel väljus ta koolimajast. Üldiselt võib ettekannetele laulda ainult ülistuslaule. Rahva seaski ei leidunud meeleolurikkuvat elementi. Kõik olid õhtuga väga rahul, ja üksmeelsemalt ja võimsamalt kui kunagi enne kõlas aktust lõpetav piduliste ühislaul „Eestimaa, mu isamaa“. A. R-n.

T. T. G. uisutee.

On taas alanud talispordi hooaeg. On ilmne, et õpilased tunnevad suurt rahuldust, veetes oma vaba aja uisutamisega. Meie uisuteel on ka külustajaid päälle õpilaste külluses — ja kõigis valitseb hää meeleolu. Kui suudaksime seda rõõmsat meeleolu ikka säilitada ja nukrustejaid meelitada huviküllasele uisuteele meelt jahutama, vaat siis oleks meil kõigil ühiselt hää oma uisuteel!

Lõunatest.

Tervitatav algatus, õpilastele lõunate valmistamine, on leidnud elavat osavõttu. Soovitada tuleb, et veelgi suuremal arvul õpilased kasustaksid ühist üritust, sest seda odavam tuleks siis lõuna. Õpilased, kes lõunastavad, on kõik rahul lõunate korralikkuse ning maitsvusega. Jääb ainult valmistajatele öelda suur „aitäh“. Uuest aastast alates juhib õp. M. Jakobson'i asemel lõunate valmistamist meie vill G. Virks. Tema hoolsast askeldusest on näha, et ta innukalt ja tõsiselt oma ülesandes suhtub.

Väike muudatus „T. T. G.“ toimetuse koosseisus.

„T. T. G.“ toimetusest lahkus neil päevil isiklikel põhjusil „Kooli elu“ toimetaja E. Kippasto (IIIb), kelle asemele on nõustunud tulla A. Repson (IVb). Följetoni osa toimetamine on ühendatud ilukirjandusliku osa toimetamisega.

Täname lahkunud toimetuse liiget E. Kippasto't tehtud töö eest ja soovime agarust ja jõudu uuele juuretunud toimetuse liikmele A. Repson'ile! „T. T. G.“ toimetuse.

TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄALEKANDJA

Nr. 6.

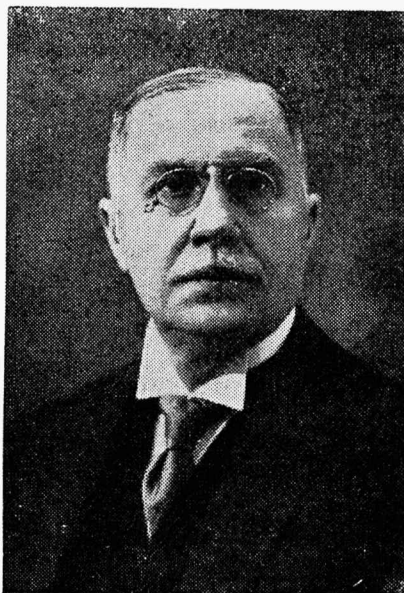
20. jaanuar 1934.

VI aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: Joh. Aavik. Tegev toimetaja: H. Puusepp. Toimetuse liikmed: H. Albert, H. Kama, L. Raba, A. Repson, E. Tobias. Talituse juhataja: V. Käpa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub aastas 10 korda, nimelt: 20. sept., 20. okt., 12. nov., 30. nov., 20. detsembr., 20. jaan., 20. veebr., 20. märtsil, 20. apr. ja 20. mail. — Tellimishind: aastatellijaile 20 senti number, üksiknumbritel tellijaile 25 senti number.

Eduard Vilde †.

In memoriam.

Sünd. 5. III 1865.

Surn. 26. XII 1933.

Kloostrimetsa uuel, loodaval kalmistul mereveersel leidis ta viimse puhkepaiga. Kaaslasiks talle sääl männid liivakünkail raske lumekoormaga, metsa tume kohin ja suvel mere võimas hingamine. See on selle ränduri, impulsiivse inimesekirjaniku lõppjaam, milleni jõudis ta pärast kirjusid mitmepalgelisi rännakuid. Üksi, eemal käratsevast, tõttavast elutempost, kaugel inimesist — nende kalmudestki — puhkab see, kes on palju elanud, näinud, palju mõelnud ja öelnud ning keda on paljud paljud kuulnud.

Eduard Vilde, meie suuremaid kirjanikke, on esimeste hulgas, kes on meid õpetanud nägema, ennast nägema, kes on õhutanud oma teostega laiades hulkades rahvustunnet ja uhkust ja kes maapagulasaastatega on pidanud lunastama selle. Aeg, millesse langeb E. V. noorus, oli oma vaimult sootuhakuminevam nüüdsest. Valitses võõras vaim saksa aadelkonna näol, ning ägedat võitlust selle ja võrsuva eesti rahvustluse vahel kajastab E. V. toodang vahest selgemini kui kellegi teise kirjaniku oma. Selles mõttes võiks julgesti öelda, et E. V. on oma vaimuga kasvatanud neid, kes puhastasid Eesti võõraist isandaist, kes kuulutasid maa selle õigele peremehele kuuluvaks.

E. Vilde't tuleb hinnata kui tähtsat kirjanikku, poliitikategelast ja ajakirjanikku. Kirjanikuna on ta rajanud meil realistliku romaani, on esimesena meie kirjanduses tarvitusele võtnud Zola' eksperimentaalse meetodi, on kõrgele viinud kriitilise realismi ja algatanud naturalismi. Oma 10 000-leheküljelises toodangus elab ta meie hulgas üle aegade, sest Vilde't huvitas elu, huvitas inimene, „kes oma juurtega ühiskonna mullas kinni seisab“ (E. V.), huvitas ühiskond oma hüvede ja pahedega. Arvustava pilguga nägi ta sotsiaalset ebaõiglust ja võitles selle vastu oma töis, nõudes eluõigust ja -võimalusi ka neile, kes elu mägismailt on sattunud viludasse orupõhja.

Ed. Vilde on oma elutöö, suure elutöö teinud, on oma ajale palju öelnud, ja tulevased põlvned, kes jätkavad tema ülesehitavat tööd, mõtlevad sügavas tänutundes sellele suurele eestlasele, kelle maine isik erakuna puhkab Kloostrimetsa mereveersel kalmistul.

E. J.-T.

Kaks luuletist.

Aasta viimsel õhtul.

Teised nutsid elumuret,
mina nutsin küünalt väikest,
nutsin haljast kuu-seoksa,
loojenenud talipäikest.

Mina nutsin küünalt väikest,
hingen värisevat leeki,
nukrameelset talipäikest —
pea lumme kustub seegi.

Teised nutsid möödunud päevi,
nutsid neid, kes läinud mulda,
nutsid noorusaja õnne,
minevikku poetund kulda.

Päike loojub, küünal kustub,
hingen hõõgub viimne süsi. —
Nukrusesse seegi mustub —
ei ta päikeseta püsi.

—rt.

Õhtutund.

Tuba hämarduv. Siin hajuneb taas üksindust nii rauget,
muret unihalli südamele laskub;
kella tiksumisen vilkan nagu kojukutset kauget —
iga mõte, mõtteke sest pikkamisi raskub.

Südamel on hää vaid siis, kui liuguvat näen endamisi tasa —
nagu palvetades, nagu lauldes hilju —
unipehme rahu valgeid, valgeid õisi.
Mõte rahuneb; mu mõte, vaene, eksisklemast väsind,
verisjalu käimast teraskõvu kaljuteid ja jäätund radu.
Ei see rahutus sind viinud igatsustemaale —
tee liig kauge sinna —,
ei sind tiivutanud päikse kullaraale.
Tagasi mu juure tõi. — Nüüd puhka!

Südamel on hää. Niit-niidilt temast hargub
 nukrameelse argipäeva sassiläinud murelõngu.
 Päevakartev igatsus taas videvikus tajutavaks kargub,
 õhtutuulin lennutab kesk päeva pimeneva surihõngu.

Nõnda tuled öö. Nii hämarusest sünnid, imeline.
 Olen laps veel üsna. Usun muinasjuttu.
 Pimedusen põimib univalge igatsustevine
 tuliläikelisi mõttetähti mure tumedasse uttu.

—rt.

Kassidehauduja.

Anne Õun jooksis mäest yles.

Rammetuks lõtvunud sääremarjad tükslesid liigsest pingutusest. Nagu roostetand naelu oli taotud lihaste sitkust purema.

„Neid hellitatud liikmekesi!“ otsustas Anne endamisi. „Või juba viiekymnendas jäta-
 vad oma väleduse! Aga ei ole veel kunagi
 jäänd teeäärele puhkama, ei ole kunagi yles-
 ronimisel haarand põosaist tuge ega juhtu seda
 nyydki! Vaja oleks kondiõnsustesse puhuda
 tuult, ehk siis elustuks need tuimad tykid.“

Oli veel kaunis teeotsake kuni pihlakate-
 salgani sääl ylal. Alles sääl, puutyvedest taa-
 mal, pesitseb elada Anne poolõde, sääl ta krä-
 gistab uksi päevaveeruni ja solistab kaevuky-
 nal. „Kassidehaudujaks“ hyyti teda inimesist
 — ja ega ta muud polnudki. Pöõninguil ja keld-
 riteski pidas ta kasse, kui neid, näugujaid,
 enam tubadesse ei mahtunud. „Mis sa ikka
 teed elajaloomadega; vahivad otsa niisukeste
 halevesiste silmadega... Saata teisi metsa-
 puid kynnistama ja tuuli kiskuma, pole nagu
 südant,“ seletas poolõde, kui ta vahel nokitses
 oma käekriimudelt verikorbetisi.

„Eks nad sul ikke ykskord naha kontidelt
 rebi,“ haletsesid naabrinaised. „Yksi Sa siin
 elad ja oled. Seo aga rätitykike kaela ymber,
 kui magama heidad, kassid maiad kõrisõlme
 liikumisele, kargavad vahel kõrri, ja ei sa siis
 enam ärkagi unest.“

„Jumal hoidku seda kassidehaudujat sure-
 mast,“ targutati edasi, „ega siis sääl muud po-
 legi kui kasside kiskumine, ei meie sõanda teda
 pesema minna.“

Oli Annegi koiatand oma poolõde. „Ega
 need tigidad loomad hooli millestki: söövad
 omasuuruseid rotte, kyllap limpsavad keelt ini-
 mesilegi!“

Kuid poolõde kahtles ikka: „Mis nad minust
 vanast kõbukesest ikka saavad, neil pare-
 matki pyyda. Ja pole nad tigidad yhtigi.“

Veel oli Anne hoiatand oma poolõde. Ärgu
 võtku kinni temagi ainsat kiisut ega toogu siia
 kisakõride hulka, siin ehk juhtub mõni hullgi

seas kesklema, kes neid teab! Anne kiisu selline
 aravereline ning pelgav, heitub igast krabinast,
 seepärast jookseb vahel kodunkki.

Kuid poolõde seletas ikka: „Mis mina tast
 veel pyyan, kui tal sinu juures isegi ulualune.
 Vahel teine ise hulgub omataolisi vaatama.“

Anne seda aga ei uskunud. Omapead
 tema, arglik, siia ei tule, juba mäekallakul koh-
 kuks teiste näugumisest, ei hakkaks päris
 mäele luusimagi, juba poolelt teelt veereks ta-
 gasi — keras ja kohevil nagu siil. Polnud see
 õige jutt, oli vaid salgamine!

Selgi mäelejooksul oli Anne ainus pyye
 oma loomakest päästa. Mis sellest, et sääre-
 marjad tükslesid, kiitustada oli vaja, teha pääs-
 tetööd. Kadunud oli ta Miisu juba eilsest saa-
 dik, eks ta ole nyyd nende maailmast korjatute
 seas ja kiskle nahale vorpe. Ise aga jookse siia
 ja sinna nõtru liikmeid — hoopis poolõde vempe
 peaks siunama.

Juba eemalt hõikas poolõdele:

„Sina sääl! Kas mu Miisu pole jälle su näp-
 pu juhtund! Kas ma kyll pole sind hoiatand!“
 Teiselt vastust ootamata hyyaas uuesti:

„Ära sa sääl salga midagi, ma ju tean! Enne
 ära rääqi sõnagi, kui kass käes! Sina ta ikke
 endale ahnitsesid. — Minu oma oli väetike ja
 keedetud lihaga söödetud, sina aga nuumad
 omasid toore lihaga — kyll nad selle minu oma-
 kese armetult õgivad, niikaua sa tood teda
 siia nuusutada!“

„On sul seda jooksmist,“ imetses poolõde.
 „Ja ikka selle yhe kassi pärast, oleks veel et...“

„Vaata, kus paistabki Miisu sabakeerd
 säält lalaluugist. — Nii sa oled...“ rõõmutses
 Anne.

Miisu aga luusis kustki kaugemalt, kyla
 poolt, näis naljasena ja lonkis vaevalisena.
 Kuuldes perenaise häält erkusid ta kõrvad,
 pöördus mäelt allaminemiselt tagasi oma toitja
 juurde, ei näugahtandki, kui see krapsas teda
 turjast.

Ja Anne Õun jooksis mäest alla.

Neistsinaseist lahkunuist.

XI lend 1930. a. — Vb klass.

Eelmise aastakäigu 9. numbriga katkesid mu kriipsutused „neistsinaseist lahkunuist“. Miks? — Lihtsalt sel põhjusel, et käsi ja sulg ütlesid üles aja puudusel. Ja siis mõtlesingi jätta „neistsinased lahkunud“ puhkama oma loorberitele ja endale lubada nendevõrd ajasäästu. Kuid miskipärast käiakse ikka peale: kirjutagu ja kirjutagu mina edasi! Käiakse peale vilistlaste poolt kui ka kaasaegsete poolt. — Noh, siis katsun seekord jätkata, kõneldes „lahkunuist“ niipalju, kui mälu lubab, kuid kui kauaks järjekordset tahtepingutust piisab, seda ma küll ei tohi ennustada.

Ei saa ütelda, et 1930. a. Vb klass oleks olnud eriliselt andeküllane, töösus ja pai, kuid imelikul kombel sidisid kõik lõpuataadini välja — kõik 25 õpilast, järelikult 100% (muidugi osa kevadel, osa sügisel).

Kogusummas tegid ikka pisikest tirts-mürtsu ka, kuid mürgelklassi nimetuseni toorkordne Vb ei küündinud. Omavahel oli neil sõprust ja sõbra-kampu, nagu see tavaline, aga et hooga terve klass oleks särisenud truudusevande pühal kihutusel, seda ei saa just nentida: oli vaikkeid endasse- ja õpinguisse-tõmbunud töomesilasi, keda ei häirinud elu-tüdrukute temperament ega pakitsusest esilekutsutud tingel-tangel.

Ja neist vaikkeist tasakaalus blond- või šatäänpäisist tüdrukuist on jäänud mälu-urgastesse mõndagi, mõndagi kena ja lugupidamisvääriolist, nii et ei saa tagasi tõrjuda soovi neid ainult kiita ja eeskuju-õpilasiks seada. Kahtlemata oli nende hulgas ka sääraseid, kellel oli man saamatusejooni, kellest on kahju, väga kahju, et nende püüded ei andnud vajalikke tulemusi.

Seevastu on mürts-tüdrukuist ning klassi rahutuverelistest „pisuhändadest“ märksa rohkem mälestusi, kuigi mitte igakord nii häid kui „rahuinglitest“.

[See aga ei maksa üksi 1930. a. XI lennu, Vb klassi kohta, vaid nii on olnud ikka ja alati, on nüüd ja jääb igavesti.]

Algame siis.

Leida Anslang'ist Alma Blaubrük'ist, Elise Bruus'ist ja Aino Grönvergist olene teinud juba varem juttu (vt. „T. T. G.“ nr. 9, 1933), nüüd on järg neile alfabeedis järgnevate käes.

Frieda Hurt — vaikne pai-tüdruk, keskmise kasvuga, šatäänpäine, kahvatujumeline, siiralt-puhtalt-naeratlev. kombeliselt-käituv, hea õpilane läbi ja läbi; niisama Elfriede Jans'ki, kuid Hurdast pisut pikem, blondim, morni-ilmelisem, lihtsam, tõsitoimeli-

sem; aga eelmistest naiselikum, kõlavahäälelisem, elavaloomulisem ja päris blond oli Lilli Jürgenson, õige andekas, hästikasvatatud ja armas, kasvult keskmine, à la Hurt; siis Salme Kiima — juba brünett ja rohkem kasvukas, punapõseline, loomulikult-naeratlev, nobedate liigutustega, kuid parajalt tagasihoidev, õpinguult edasijõudev, ka meeldiv tütarlaps ja õpilane; Frieda Kivisaar, õpetaja-emeerituse noorim tütar Tartust, blond, särasilmaline, kelmikas-nägusa, puhkevalt-roosa näo-ovaaliga, nõtkelt-plastilise plikaliku kehakujuga, tegelikult väle võimleja ja plastikanumbrite kaasosaline; alamais klassis õpilane kui pupe, õpetajate silmatera, vanemais klassis oli ta kelmikas peas aga ka juba muidki kelmikaid mõtteid peale õpingute, nii et asi ei tahtnud igakord kõige paremini areneda tema ja pedagoogide vahel, kui lisaks sellele pudenes veel ivakese võrra kapriislikku jonnki; pai ja sümfaatlik plikalik neiu praeguigi, milles igauks võib veenduda, kui võtab vaevaks külastada Õpetajate Kooperatiivi, Linda Käki — lihtsatoimeline tütarlaps, väheldast kasvu, pisut nurklik nii oma füüsilise isikuga kui ka vaimse olemusega; õpingutes jõudumisega oli tal märgatavat vaeva; siiski heasoovlik ja alistuv. Marie Kümmel (alul Baumann) Tartust, kuid kauge sünnikohaga Vene lausikmaade taga; see oli tõesti tütarlaps kui inimese meel, õpetajate ja kõigi kaasõpilaste lemmik; juba välimuses oli palju meeldivat, köitvat: blond kena juus, sinisilmad, vormis armas pale, õrnroosad põsed, sobiv naeratus, paraja pikkusega tütarlapselik proportsioonid kehakuju; sinna juure ta arukus, sundimata südidus, latus kõneand, iseloomu headus, loomulik pidev viisakas ja sissesündinud intelligents; ta oli klassi ja kooligi õilis eeskuju — iseenesest, mitte sunnilt, mitte selleks olla tahtes; ja jätkus teda õpilasingidessegi, omavalitsuse-organisatsiooni, näitelavale jne.; kahjuks on ta vilistlasena silmade eest varju jäänud. Renata Lipp — Tähe tänavast, majaomaniku tütar; tuli kooli I klassi kui pisike särav jõululaps; otse silmade all aga kasvas veetlevaks ja kaulniks nõtkeks neiuks; oli pruunmustade tihedate juustega, vormikate näo-ümarmustega, lopsakate huultega, korrapärase naiseliku graatsiaga; alamates klassides hästi jõuduv, kuid kõrgemais klassis löi edasijõudmises loksuma; oli andekas, kuid sõbrad ja kehaline kiire kasv panid vaimsed avaldused lonkama; klassis vaikne, viisakas, sõnakuulelik; praegu Filiae Patriae's. Irene Läte — keskmist kasvu, rahulikult hoidev, kuid mitte temperamentitu

E. MÕRD.

LÕBUS TALVEPÄEV.

plika; on jäänud meele ta iseloomukas vaikne avar naer ja tõttamatu paras edasijõudmispüüe; kuulus keskmiste õpilaste hulka, kelle kohta ei öelda tavaliselt halba, kui juba, siis ollakse rahul või kõneldakse head. **Hilda Maue r** — kõrgemat kasvu, lihtsama olemusega, eestlaslikult tagasihoidlik, tasakaaluliselt reageeriv, sõbralik; šataän, punakahvatu jumega, temperamenditu; jõudumiselt keskmiste hulka kuuluv. **Ilona Muhli** — Tartu preili, — preili sellepärast, et oli kasvukaim, kogukaim, kehalt väljaarenenuim kõigist klassikaaslastist; vahest see varajane lopsakus tegi ta ka näiliselt aeglaseks, lodevaks, flegmaatiliseks, apaatseks, kuigi ta seda tõelikult ei olnud ega ole; vahest oli varajane kehakasv (nagu see tavaline) ka vaimsete avalduste pidurdajaks, et ei tahtnud kõik nii ladusalt minna, nagu soovitakse; ja veel võib olla, et ta varajane täiskasvanuks saamine kiskus meeli-mõtteid ka väljapoole õpingute-miljööd; oma rahulikkusega ta ometi kedagi ei häirinud ja seltslasi-kaaslasti-sõpru oli tal kaasõpilaste keskel kaunis kenake grupp; kannab praegu korbi-tekli, järelikult on tudeng. **Pruuni** tudengitekli kandja praegu on ka **Asta Orav**, tookordse „Teguri“ direktori tütar, väheldast kasv, lahja poole kalduv, vereta näoilmega, kitsa näoga, erilise hoota, kuid siiski teatava määranani krabe, viisipäraselt kasvatatud korralik tütarlaps, õpinguis edenev. **Elmerice Parts**, riigikohtunik Parts'i suguvõsast, pärit Otepää-Palupera poolt; küllalt kasvanud oma ea kohta, lopsakalt šataän, täidlaste näo- ja keha-kontuuridega; maainimeslikult taltsa olekuga, tasa ja targu tegelev, õpinguis liikuv „rahuldava“ sfäärides; on vist ka praegu ülikoolis. **Helmi Pillau** — omajagu erk tüdruk, kaunis kõlavahääleline ja jumekas, vaimsetelt võimetelt üle keskmise, kuigi mõnes aines vedas vahetevahel vedelalt; vahest elupraktilinegi; oli kuulda, nagu oleks ta astunud kodumajapidamise-kooli; kuid võib-olla, et segan ka ära kellegi teisega. **Aino Roth** — majaomaniku tütar **Elišabeti** tänavast; tüdruk — tulesäde; õhetava põskedepunaga, küllalt tugevasti brünett; sõõrikute tumedate silmadega, mille munasid oli treenerinud nii, et võis neil lasta ringelda ja seejärele vaadet otse ettepoole torjata; alati elevusküllases näos tervehambaline naeruvaimis suu; naer kõlarikalt ja elurõõmsalt rõkkav; kehakasv viljakalt arenev, turgatavalt nooruslikud ülekeevad nobedad liigutused; rõivastuses efektsust taotleb; üldse tüdruk, kes ei püsinud pütis ega seisnud kotis; seejuures aga heatahtlik ja haruldaselt sobiv seltskonda; sai kõigiga jumalikult läbi; tarkust oli selles kelmikas peas palju-palju, kuid Roth'il põlnud ju kunagi mahti seda juhtida nõutavas suunas, vaid see paiskus laiali

kümne tuute poole; pole siis ime, kui kopsatas kevadeti kaela mõni järeleksam; raamatutar- kus teda nii väga ei veedelnudki, seda rohkem oli ta kodunenud praktiliselt toiminguis; kuigi liigub oma endises olemuses Tartus ringi ja kuigi olen vestelnud temaga õige tihti, ei tohi kinnit- tada, millisel alal ta praegu askeldab; aga on ikka üks tore tütarlaps. **Selma Sika** oli õpi- lane juba teist toime kui **Aino Roth**; küll päris rõõmsa- ja rõõsanäoline, elavgi ja ladusasõna- line, kuid ikka blond-šataänide taltsasse ja lühikasvuliste perre kuuluv, tasavägiselt vedu vedav, keskpäraselt jõduv, koolilapselikult kohuseid täitev. **Leida Tekkel**, kahtle- mata Tartust; jällegi üks neist, kellel oli pakit- sevat sinimusta verd soontes ja ilmekust, tem- peramenti kogu olemuses; iseenesest mõista brünett, iseenesest mõista elavate tumedate silmadega; iseenesest mõista punapõseline, nae- rusuine, ergu ja hästitreenerunud, võimlemise- ja spordi jaoks sobiva kehaga; viimase dimen- sioonidelt ennem väheldane kui keskmine; kui tuli algusklassi, oli pisike plika kui nõel, hil- jem sirgus pisut pikemaks; algusaastail oli tal niisamasugune kaaslane, kes aga hiljem „ära auras“ ta kõrvalt; olid noil häil päevil kahekesi nagu **Maks** ja **Moorits** — tragid, arukad ja igale poole küündivad; nalja, sära ja lõbu oli laialt; kuid ega **Leida Tekkel** pärast ki palju nõkse endisest tagasi just ei andnud; jäi ikka rõõmsaks, tragiks, temperamentlikuks ja tar- gaks tüdrukuks, kuigi väliselu hakkas plikalt nõudma oma osa ja häirima nõudlikku õppe- tööd; jaoti sai ta mahti valada oma tempera- menti ja kirge õpilastöödesse ja kirikatsetesse, mida lugedes hakkas päris kuum; ja ringid, omavalitsuse-kohused, ettekanded — sinnaqi jätkus **Leida Tekkel**; praegu on ta üldilmelt niisamasugune kui kooliski, isegi kehakasvule ei ole kuigivõrd lisa juure sügenenud; ma vist ei eksi, kui ütlen, et ta on sel korral musta või värvilise tekli all. **Selma Teras** Tartust, õmbleja tütar; väheldase kasvuga, rohkem tõsi- ilmeline ja kannatleva olemusega, brüneti poole hoidev, lihtsakoeline ja -moline, aga teatava piirini tragi, terane ja teravasõnaline; see viimane nähtus ei toonud talle alati õnne, ennem õnnetust, kuigi vahest ülekohtust õnne- tust, vähemalt ta enese arvates; rasketest ko- dustest oludest ja annete keskpärasusest hooli- mata trügis läbi keskkoolist ja trügib ikka elust ka läbi, kuigi elu seni talle oma rõõmsa- mat poolt pole näidanud. **Hilda Toom** — Tähe tänavast, **Karlova** veskist; tütarlaps jõu- dumiselt briljantne, Vb kl. cum laude; rõõsa- näoline, kahvatujumeline, blond, kasvult üle keskmise; korrektne, eeskujulik; õppetööle, õpilasomavalitsuse- ja ringide-elule täielikult anduv; teda aga enam nüüd ei ole; juba 1931. a. viis **Hilda Toom**'e meie vilistlasperest ära

surma külm hõlm. Helga Wöhrman — kirikuõpetaja tütar, meie lugupeetud usuõpetaja õde, sünnikohaga küll vist Saaremaalt; brünett, laialivalguva juuksekattega, tavaliselt tõsiilmeline, natuke nagu pahanegi ja morn, järsk, kuid naer ei olnud ometi mere, vaid ikka tema enda keskmiselt täidlaste huulte taga; füüsilises olemuses oli energiat, millest andsid tunnistust äkilised ja kiired, kuigi pisut närvilised liigutused; on nagu meeles, et arst konstateeris ta juures mõningaid haiglusejooni, ja

minna ise leidsin ta juures teatava määrani silmapaistvaid iseseisvuse-jooni, mida ülekohtuselt tõlgitsetakse kangekaelsuseks; kuid tütarlaps oli arusaav oma ülesannetes, korralik, hea kasvatusena, elu-ahvatlusist eemalehoidev, kohusetruu; võiks mainida veel ta äärmist lugemiskirge, mis tikkus liiga tegema ta nõrkadele silmadele; on praegu üliõpilasnimistus ja kannab Filiae Patriae, selle eliidikorbi teklit. — Seega oleks pandud punkt 1930. a. Vb-le ja järgnevalt tuleb vaatlemisele 1930. a. Vc.

Alter ego.

Tantsu mõju õpilasile.

(Algus „T. T. G.“ 5. nris).

Kui leitakse, et ta kooliajal koormavaks ei muutu, siis ei peaks ta ka pärast kooli koormavaks muutuma. Või milleks siis üldse harrastada seda mõttetut ala, kui selleks veel nii aega pigistada? Kui kõigeaeg, mis kuulub hilisemasse aega, juba varajases eas tutvutakse, siis leitakse kord, et pole enam midagi uut, ollakse tydinunud. Kui mõistus kaineneb ja arenemises täiuseni jõuab, siis alles avastatakse, milline väärmõju oli kord sellel ylistataval.

Väidetakse õpilasist, nagu tooks tants meeleolu ja vaheldust õpilaste igapäevasesse ellu. Eelistatakse tantsu, kuna on kyllaldaselt meeleolustamise vahendeid. — Kuid kui meeleolu juba nii varajaselt nõuab kunstlikku paisutust, siis kulub ju kogu eluenergia selleks, et ainult meeleolu hoida, kogu elumõte seisaks ainult meeleolu syvendamises ja yleskrüvimises. Tassub siis see energiakaotus yldse meeleolu, parem pysigu ta sel tasemel, kuidas ta kellelgi on. On siis see võlts ja moonutatud meeleolu üldse väärt? Kui aga kellelgi hädavajaliseks osutub meeleolu alatine väntamine, siis on ju kaht liiki meeleolustamise vahendeid: positiivseid ja negatiivseid, ning iga normaalsele inimesele oleks eelistetavam valida positiivne, mis loomupäraselt vähem kahjustab.

Pole tantsu puudumisega koolis loodud mingisuguseid kitsendusi. Elu on alati see tuskuv elu, mis ta on olnud ja milleks jääb — pole teda kunagi vaja näha vaevaliselt immitsevat, ainult vähem hädatsemist! Kui aga keegi mittetantsimises näeb vaimu nyrinemist, siis on tõenäoline, et see vaimuraas tantsides veel enam nyrineb. Tantsu harrastades on hädaoht jääda yhekylgseks ning kuivaks, sest iga tagajärg tõestab tantsu sisutust. Elu juhtmõtete arendamine loidub, õpilased alistuvad varjude alt väljapugenud tumedaile mõttelynkadele.

Nii muusikas kui kirjanduses, väärikais inimvaimu väljendusis leidub õpilasile täieliselt midagi omakohast. Ons aga moodsais salong-

tantses kybetki õpilasile nõutavat ja vastavat? Mille ymber põimub siis õigupoolest tants? Tants aina lahjendab tunduvalt tõelist eluekstrakti, luues talle imeliku väära kõrvalmaitse.

Osa õpilasi väidab, et tants mõjub kehahoiule, seda suursugustades, kergemaks ja elastsemaks tehes. Kuid kel kehahoid puudulikuks kipub kalduma, selle suhtes on kaheldav tantsugi parandav mõju; pigemini võib-olla parandab seda põhjalik võimlemine. Palju on siis õigupoolest salongtantsudeski liigutusi? Võib näha kyllaldaselt tantsijais kui ka mittetantsijais yhe- kui teissuguseid. Kes kohmakas ja nurgelise olekuga, sel ei õnnestu tantski kuigi hästi, see jääb juba yldiselt põhiolemuselt selliseks, nagu ta oli enne tantsuoskust. Tants iseseisvalt midagi juure ei loo, lootused selleks oleksid asjatud. Kes oma liigutusi ja elastsust kyllaldaselt kenaks peab tantsule tugenedes, arvab end tantsutundidega jõudnud välises kyljes siluda ja arendada, see ainult naeruväärustab end, hakates võib-olla hoopis võõralt ja tehtult oma elastsust rõhutama. Kui tähele pannakse liigutusi, oma liigutuste puudusi, võib neist ilma eriliste pingutusteta ja õpingutetagi vabaneda. Mis puutub intelligentisises ja ilusse, siis on vaja mõista, et vorm ja liigutused on ainult sisu välimus. On vaja ilusat sisu, et saada vormi, sest sisu väljendub vormis ja harmoneerib täieliselt sellega. Kylm, hingetu, vaevaga väljahigistatud vorm on väärtusetu. Võib-olla ta kyll esialgselt näib hinnatavana, kuid lähemalt analyyisides ilmneb selliselt saadud vormi kindlusetus ning tyhisus. Tants on õpilasile kujunenud suurimate vääringutuste nõudjaks — tantsitakse hipipisaratega uusi samme. Kogu tantsu võib nimetada liigpingutuste traagikomöödiaks.

Lõppeks kõiki tantsuga kooskäivaid nähtusi arvestades ja neist vastavaid otseseid järeldusi tehes võib jõuda seisukohale, kus täielikult peaks eitama tantsu koolis kui näh-

tust, mis ei häälesta õpilasi vastavalt nende eale. Tants sellisena, nagu ta esineb, pole noorsoopärane, ei vasta õpilaste seesmisele elamis- ja evimisvõimele, ei rikasta õpilasi mil-

legi positiivsega. Tants võõrutab noorsugu õigeist seisukohast ja syvendab väärmõisteid, mis omakorda põhjustavad teadlikke väärtoiminguid. H. P.

Kirjanduseteooria konspekt.

(Järg.)

Poeetiline süntaks vaatleb lause te konstruktsiooni, mille abil tahetakse tõsta omakorda väljendise imekust, mõjuvust, efektsust. Vahendeid, mida tarvitatakse poeetilises sun-taksis, nimetatakse lausefiguurideks ehk lause-
kujundeks ja neist mainime järgmisi:

a) kordus (sõna, lauseosa, lause, tekstiosa kordus); korduste nähtused on väga mitmesugused ja oma-
vad igakord eri nimetused; nende detailidesse ei taha me siinkohal minna, kuid peatume siiski mõningate ilme-
kamate nähtuste juures; nii võib korduda sõna lause või lauseosa alul (anafoor): üle lainetava lahe, üle vahuta-
tava vee, üle vangistava vahe, üle tormilise tee — söuaksin ma Soome randa igal päeval, igal ööl (M. J. Eisen); sõna kordus võib olla ka lause või lauseosa lõpul (epifoor): sa ilus aeg, sa armas aeg, nii lille-
õitsev noorus aeg jne. (Juh. Liiv); vahel kordub sõna kahe- või mitmekordselt (epitseksis): õieke, õieke, ära nii hellasti õilmitse; lilleke, lilleke, kiire on kaduma kevade (L. Koidula); sa magad, sa magad, sa magad, sa magad, sa magad, mehike (Juh. Liiv); ta reisis kaugele, kaugele, kaugele; ühe ja sellesama sõna kordusi on ka lause alul ja lõpul (epanalepsis): Ann Salle — kes on Ann Salle (J. W. Jannsen); öö on, väsinud rändaja, — näe, pilkane öö (A. Haava); vahel on haagitud ühe lause lõpu teise lause algusega korduvate sõnade abil (epanastroof): üks laevuke läheb üle vee ja üle vee ja lainete (Juh. Liiv); ei ma lähe Viljandisse, Viljandis on viisud suured (rahvalaulust); vahel korduvad lause esimesed ja viimased sõnad (anafoor + epifoor = kompleksid): õied läikva lume karva, õied punaroosi karva, õied taevasinna karva, õied kui silmad ilusad; korratakse ka sõnatüvesid ja sõnaosi (annominatsioon ja polüptoon): üle kase ja kaasiku, üle kuuse ja kuusiku, üle männi ja männiku läks kaske kaasikusse; kuni armastan, seni elan ma, tahan elada, armasta (A. Haava); mõnikord mängitakse samakõlaliste sõnadega (paranomaasia): ära tule: pühib päikse valgus tule (A. Haava); Tammsaare „Tõde ja õigus“ on küll suur teos, aga pole mitte suurteoks (Joh. Aavik); lapsed on ikka lapsed; sellele lähedal on naljakas, sageli kahemõtteline või mõttetü sõnademäng (kalambuuri, glosolaalia): ta (gripp) hakkab ikka peast peale ja läheb siis edasi sedasi ning sedasi — ikka läbiseqi ja segiläbi (Rich. Janno); kuidas hallib, kuidas trailib linde koor (H. Visnapuu); entel, tentel, tere ka mental; loogiliselt loigev ning vältimist nõudev, kuid naljatlemiseks lubatav on lause, kus verb jäetakse meeledli kordamata või varieerimata (tseugma): tuli vihma ja paar üliõpilast (pro tuli vihma ja tuli ~ ilmus paar üliõpilast); luges raha ja minu silmapilgutusi;

eelpool on demonstreeritud näidete varal mõningaid kordumise nähtusi, kuid pole esitatud ometi kõiki variatsioonid;

edasi nendime, et luuletistes või proosatekstis võivad korduda üksikud laused, salmid või tekstiosad; nii rahvalaulus „Kalmuneid“ kordub alatihti: „Jälle tulid toonelased, kalmutüütered kõnelid jne.“; või „Toomalaulus“ lause: „Toomas tore, mees madal“; V. Ridala laulus „Kevade tunne“ kordub laulu

keskel esimene salm terveni; Suits'u laulus „Kelle eest?“ kordub tekstis: „Puhu pill ja lippki lehvi, kangelasi austa kehvi“; Juhan Liiv'a jutus „Saaniqa söitsin ma sohinal“ kordub lause „Maali kujub sukka“; jne.;

kui värsi järele tarvitatakse korduvaid sõnu või salmi lõpelt korduva lausega, samuti kui igale salmile järgneb korduv salm, siis kutsutakse sellist nähtust kordusriimiks või refrääniks: kui ma olin väiksekene, allea, allea, kasvasin ma kaunikene, allea, allea (rahvalaulust); sireli torkas püssirauda, sireli, sireli; palju on sõpru langend hauda, sireli, sireli (H. Visnapuu); M. Veske laulu „Minge üles mägedele“ salmid lõpevad kõik refrääniga „Ilus oled isamaa!“, ringmängudes tantsitakse refrääni saatel: „Kirevere kits ja kriimud silmad, simvai rudi ralla jne.“;

peale korduste-nähtuste esinevad lausefiguuridest veel:

b) paralleelismid (ühe ja sellesama mõtte varieerimised): nüüd ilus vilulla veerda, kaunis lauda kaste'ella, armas hallalla kõnelda (rahvalaulust); lõõtsa, poisid, vajutage, leeki, leeki õhutage (G. Suits); võtsin oma kandle, haarasin oma armsaima mänguriista;

c) tees ja antitees (väitev lause ja vastulause) või ümberpöörduvalt: lepasta lehed lähevad, kasesta lehed kaovad: ei minu põli parane, ei minu elu ülene (rahvalaulust); tees ja antitees, kummalgi paralleellused kõrval; ei ole leelo maasta leitud, maasta leitud, puusta tehtud: leelo tulnud taeva alta, püha pilvede vahelta (rahvalaulust); antitees ja tees, kummalgi paralleel-laused kõrval; aeg oleks koju minna, kuid pean ikka veel külmutama siin kõleda tuule käes;

teesi ja antiteesiga lähedalt sarnane on

d) kontrast (vastand): vihkan kuni piinani ja armastan kuni valuni (Fr. Tuugas); ei saa ta siia — liig vaene ma; ei saa ma sinna — liig rikas ta (A. Haava);

e) kiasm (ka kiasm; ristmik, ristlause) — aluse ja oeldise vastupidises järjekorras tarvitamine kahes kõrvutiseisvas lauses (alus + oeldis, oeldis + alus): linnud lausid ja õitsesid lilled; meri oli väsinud, roidund olid tähed (V. Adams);

f) gradatsioon ehk kliimaks (väljendite astmeline tõus tantsuse järele vähemast suuremani): nii päevad, kuud ja aastad neid nägid taeva teel (L. Koidula); lilleke on ilus, roosike on kaunis, ilusam on minu armsa Alo pale (Kr. J. Peterson); kui väljendid reastatakse tähtsuse järele alanevas järjekorras, on tegemist antikliimaksiga: töö on rikuse alus lossis, linnas ja talus; peremees, sulane, tüdruk, üks päeviline ja isegi vana saunaeit olid kibedasti niitmas;

g) paradoks — ootamatu, üllatav, näiliselt ebatõenäoline oletus, mõtteline vasturääkivus: et mul pole aega kirjutada sulle lühikest kirja, kirjutatan õige pika (Pliinius); ütleksin sulle, et oled üks tühi kott, kuid jätan selle siiski ütlemata; sinu geniaalsuses pole ma kahelnud isegi neil silmapilkudel, kui olen kahelnud su olemasolul (Fr. Tuugas);

h) polüsündeton — sidesõnade rohke tarvitamine: ja ta kiigub ja liigub ja tõuseb ja vaob ja ülesse kerkib ja kaugusse kaob;

i) asündeton — sidesõnade puudumine: palgid, parred, pragisevad; aknad puru, laste kisa; lapsi otsib ema, isa; tules loomad inisevad (Fr. Schiller); polüsündeton

ton teeb lause nõtkeks, plastiliseks, asündeton aga harraks, pudedaks;

j) kumulatsioon — kuhjumine: ruttu, ruttu komissare, nuuskureid, politseinikke, kohtunikke, piinapinke, kaake ja timukaid (Molière); oh vene veebruar, oh märtsi kou, tuld rakatus, päev pakatavas punas, päev keelatud, päev kuulmatuses võimuv, päev-torm, päev-hirm, päev-surm, päev-hurm (G. Suits);

k) priaamel — loetelu ja selle kokkuvõte: kindralid, ohvitserid, sõdurid, ametnikud — kõik olid segaduses kaotanud pea; et jõed kokku jooksevad, et lained kokku langevad, et kaste ilma imetab: kõik sina, laulik, seda võid (Juh. Liiv);

l) retooriline küsimus: kas tunnete: väriseb maa? kas kuulete: kisendab veri? — nüüd tuleb kas ei või ja (G. Suits); kas mäletad, kui õnnelikud me lapsepõlves olime, kuis kevadisel päiksepaistel, me lauldes karja hoidsime? kas mäletad? (A. Haava);

m) retooriline hüüatus: oi, kuis lainetab platsil turu sunnirahva vooq! oi, et tänaqi tasumise loog jatkuub veel! (G. Suits); kui pöördutakse hüüatuses kellegi või millegi poole, siis on tegemist apostroofi ehk üttega (kõnetlusega): mu isamaa, mu õnn ja rõõm, kui kallid oled sa! (J. W. Janssen); kuku sa, kagu, kulda lindu! (Fr. R. Kreutzwald);

n) inversioon — ebaharilik sõnade järjestus lauses: päev sügisene heitis hoida (pro sügisene päev; H. Visnapuu); vaskratsaniku see hobu on (pro see on vaskratsaniku hobu; G. Suits); eesriiet akna palistab päev (pro akna eesriiet palistab päev; G. Suits); tajun embust surma, jahet, võigast (pro tajun jahet, võigast surma embust; A. Hurt);

o) ebalooqilised laused ja ühildused; nendest olgu märgitud anakoluut, s. o. säärane lause, mis pole koostatud loogiliselt, reeglipäraselt; esineb peamiselt kõneluses, kui kõneleja unustab lause keskel, kuidas ta on alustanud lause; esineb küllaldaselt asjatundmatuse tõttu ka õpilaste kirjanedes; anakoluut neil juhtumeil on viga, mida tuleb vältida; ometi tarvivad kirjanikud meelega oma töis mõnikord anakoluute, tahtes anda lausele laialivalguvuse ilmet: ja tema nuttis ning ütles: vuata, isa, mõek käib välja Juuqapist ning

needsinatset teised sõnad (A. H. Tammsaare); nahkureil neid parkida ja pehmedada lasi: inimnahast teha — iga nahast tehtav asi (M. Under); vanasõna „Suuqa teeb suure linna, käega ei käopesagi“, sellesse lühikesesse lausesse on peidetud palju vanarahva elutõde; meie esivanemad orjaajal, olles väga raskest seisukorras, tundus neile vabanemine igapäevaseist muredest pidu-päevade puhul palju suuremana kui meil, praeguse aja vabadel inimestel (kaks viimast lauset õpilaste kirjatõist);

edasi võiks märkida süllepsi — ebaõiget ühildust: ja kui naine Kүүbiga lähnevad metsa (pro läks metsa; Aug. Gailit); vanarahvas uskused (pro uskused), et ristimata surnud lastest saavad hundikarjased; kui matuserahvas sõovad (pro sõõb); (mõlemad laused õpilaste kirjatõist);

p) ebatavalised laused: ellips — väljajäteline lause: silmapiiril kungaste pruun-hallid poognad; lõdvalt kumerad (L. Kibuvits); mees hobusele piitsa ja minema; tere; jõudu; ikka edasi; aposiopees — lause katkestus: ütlen sulle, et sa oled üks... ah, jäägu peale; vellekesed olid näljäs, ei tahtnud enam sõna kuulda... siis... oh, nüüd olen ma jälle siin (A. Kitzberg);

korrektsioon — parandus: terve vald, oh ei — terve kihelkond oli tulnud teda saatma; kuidas pilkaksin ma sind! pilkaks? taevas hoidku mind! — kibedaid pisaraid tahan ma sinu pärast valada;

parentees — kiilund: üteldakse, kui niisugusele nooatsast anda leiba, mis suurel reedel — sa tead küll —, et tast siis jälle saab inimene (A. Kitzberg); kui leiaks luud-kondikesed üles, mis tõendaksid, et ta — parem siis ometi — juba ammu on surnud ja on rahu sees (A. Kitzberg);

pleonasm — sõnadeohtrus: midagi kutsuub, hüüab ja huikab (V. Ridala); Emajõe laineid mööda liigub lahke laevuke, kiigub, liigub, sõuab, jõuab (M. Veske); tervelt kolm pikka, igavat, ühetaolist, aeglaselt venivat päeva pidin sind ootama;

tautoloogia — tarbetud lisasõnad ja korrutus: sed valge lumi; põletav tuli; alasti, paljas ning katmatu; ja Jeesus kõneles ning ütles.

Kooli elu.

1933.-34. õ.-a. I pool arvudes.

(Märkus: sulgudes on eelmise õppeaasta I poole arvud.)

I. Õpilaste arv. Õ.-a. alul 430 (450); tuli juure 14 (13); lahkus 12 (13); õ.-a. lõpul 432 (450).

II. Puudumine. Puudunud tundide üldarv 7548 (6037); iga õpilase kohta 17,5 (13,4); ei puudunud üldse 116 (140) õp., nende % 26,8 (31,1); hilinemisi üldse 116 (87), iga õpil. kohta 0,27 (0,2); ei hilinenud 334 (383) õp., nende % 77,3 (85). — Klasside järjekord puudumise suhtes vähemast arvust suuremani: Ia — 8 t. õpilase kohta, IVc, Ib, Vb, IIa, IVa, IIB, Vc, IIIa, IIIb, IIIc, IVb, Va — 38,9 tundi. — Klasside järjekord hilinemise suhtes vähemast arvust suuremani: IVa — 0,07 korda õpilase kohta, IIB, IIIa, IVc, Va, IIIc, Vc, IVb, Vb, IIIb, Ib, IIa, Ia — 0,5 t. õpil. kohta.

III. Edasijõudmine. Ühteqi nõrka ei olnud 250 (230) õpil., nende % 58 (51,1); 1 nõrka oli 84 (89) õpil., nende % 19,4 (19,8); 2 nõrka oli 51 (60) õp., nende % 11,8 (13,1); 3 ja rohkem nõrka oli 47 (71) õp., nende % 10,8 (15,8). Nõrku numbraid oli üldse 363 (462); iga õpil. kohta 0,84 (1). Cum laude'sid oli 20 (15); nende % 4,63 (3,33). — Klasside järjekord edasijõudmise keskmise numbril järele paremast halvemani: IIa — 3,388; IIB — 3,366; IVa — 3,362; Va — 3,283; Ib — 3,280; Ia — 3,273; IVb — 3,269; IIIa — 3,261; IVc — 3,241; Vc — 3,231; Vb — 3,225; IIIc — 3,168; IIIb — 3,158.

IV. Käitumine ja hoolsus. Käitumine hea 421 (444) õp., nende % 97,5 (99); käitumine rahuld. 11 (6) õp., nende % 2,5 (1). Kord hea 413 (384) õp., nende % 95,6 (85); kord rahuld. 18 (59) õpil., nende % 4,2 (13); kord halb 1 (7) õp., nende % 0,2 (2). Hoolsus hea 327 (286) õp., nende % 75,7 (63); hoolsus rahuld. 95 (147) õp., nende % 22 (33); hoolsus halb 10 (18) õp., nende % 2,3 (4). Märkuste üldarv 64 (109); märkusi tehtud 54 (85) õpilasele; märkusi ei olnud 378 (365) õpilasel, nende % 87,5 (81). — Klasside järjekord käitumise headuselt paremast halvemani: Ib, IIa, IIB, IIIa, IVb, IVc, Va, Vc, Ia, IIIb, Vb, IIIc, IVa. Klasside järjekord korra headuselt paremast halvemani: IIB, IIIa, IIIc, Va, Vc, IVa, IVb, IVc, IIa, Vb, Ib, IIIb, Ia. Klasside järjekord hoolsuse headuselt paremast halvemani: IIa, IVa, Va, IVb, Vb, Ib, Vc, IIIb, IIB, Ia, IIIa, IVc, IIIc. Klasside järjekord märkuste arvult vähemast suuremani: IVa, IVb, Vc, IIIb, IIIa, IIB, Ib, Va, IIIc, Ia, IIa, IVc, Vb.

Üldse on: 1) puudumine ja hilinemine suurem kui läinud õppeaastal;

2) edasijõudmine märgatavalt parem kui läinud õppeaastal;

3) käitumine pisut halvem kui läinud õppeaastal;

4) kord parem kui läinud õppeaastal;

5) hoolsus kaugelt parem kui läinud õppeaastal;

6) märkuste arv väiksem kui läinud õppeaastal.

Jõuluõhtu 20. XII 33.

Küünaldes säras haljas jõulukuusk, sisen-
dades kõigisse rõõmsa jõulumeeleolu. Taas olid
saabunud rahupühad!

Jõuluõhtu, nagu meil tavaliselt ikka, oli
ettekannetega. Eriti silmapaistvaid numbreid
just ei olnud. Parimad neist olid Vb koori-
laulud. Kava rikastasid ka rida soololaule ja
plastikapalasisid, samuti võimlemine. Pärast
ettekandeid ilmus lavale abilistest saadetuna ja
suure kingituste koorma all ägavana lahke-
ilmeline jutukas jõuluvana. Oli kaugelt tulnud
ja õpilastele palju hääd kaasa toonud.

Õpilaspere vanemale kinnitas ta nõöpnõe-
laga rinnale erilise märgi, et teda kerge oleks
teisist õpilasist eraldada.

Ühele klassile annetas lahkelt voodi, et see
teguvõimas klass võiks rahulikult end ületõõ-
tamisest välja puhata.

Kuski klassis armastavad õpilased eriti
„puhtust“. Alati küsivad õpilased, kes tahv-
lile midagi kirjutanud, välja — kriidiseid käsi
pesema. Jõuluvana arvas nende vaeva sellega
vähendada, et neile kinkis kausi, et vesi võiks
olla alati käepärast. Palju, palju muud tõi veel
armas vana, aga pikale viiks nende loetelu.

Kuid seiklusrikkam osa sündis ikkagi kodu-
klassides. Siin ootasid laual soojad jõulu-
vorstid kapsaste ja maiustustega, läiklesid
küünlavalguses ka punased morsiklaasid, pa-
remal juhul isegi kaljakannud. Oi seda askel-
dust, mis nende vorstidega enne „ülemiste
sündmuse“ lõppu all oli! Joosti pannidega üle
õue ikka koduklassi ja köögi vahet ja tehti
veel viimasel hetkel pliidi alla ägedat tuld, et
pliidil soojenevad vorstid aina praksusid hirm-
sas kuumuses. Isegi „salakuulajad“ olid üles
saadetud, kes kohe ettekannete lõppu küpse-
tajatele pidid teatama.

Oli nii imehea ühises lauas maitsta jõulu-
toite. Klassi täitis mahe küünlavalgus ja jõu-
lukuusk sirutas oma haljaid oksid klassiõhku.
Seda rahu ja mugavust katkestas vahel ühe või
teise klassi käskjal, kes tuli meid „külla pa-
luma“, sest olevat neil sääl väga maitsvat
pohla moosi jne.

Ka leiti selsamal silmapilgul, et ühel
õpilasel oli „härmoonik“ kaasas. Võeti pill
kaenlasse ja pillihelide saatel otsustati teha väi-
kesi visiite teistesse klassidesse.

Üks klass oli kuuskedest ümbritsetud põ-
randale laotanud vaibad, ja padjul istudes sõi
rahvas jõuluvorste ja kustutas nurgas nirise-
vast kaljavaadikesest jänü.

Teine oli teinud heintest põrandale aseme
ja heintel puhates vaatles kaasõppurite jõulu-
kohaseid ettekandeid vaibastatud põrandal.

Nii oli igal klassil midagi algupärast, ai-
nult temale omast.

Ülal saalis oli klaveri ette istujaid, ja voo-
lavate tantsuviiside saatel prooviti saali põran-
dal hõljumist.

Kuid siis hakkas liginema saatuslik lahku-
mistund. Üks klass lookles kummalises rong-
käigus, ülessirutatud kätes säravad jõuluküün-
lad, klassist klassi ja tervitas koosviibijaid. Oli
nii imehea olla! Leidus õpilasi ühes klassis,
kes ei raatsinudki koolist lahkuda, vaid ööbisid
koduklassis. Küll oli „alumise korra valitse-
jal“ uni olnud (nagu ta pärast seletas) väga
rahutu — olnud tundnud nagu kellegi lähedust.
olguigi et ööbijad hiirvaikselt oma koduklassis
askeldasid, kuid õpilaste meeleolu oli hommikul
armsas klassitoas ärgates kõige parem.

Jah, jõuluõöl sünnivad parimad mälestused!

A. R-n.

Lehetellijaile ja -lugejaile.

Toimetusetööst olenevail põhjusil viibis
„T. T. G.“ 6. numbril väljalaskmine, mida pa-
lub toimetust lahkesti vabandada.

„Igapäevase elu entsüklopeedia“ jäi ruumi-
puudusel sellest lehest välja.

„T. T. G.“ toimetust.

Keskkoollidevaheline novellivõistlus.

Tartu keskkoolide õpilaskondade vanemate
algatusel korraldatakse Tartu keskkoolide-
vaheline novellivõistlus. Selleks on linna-
valitsus määranud 70 krooni toetust. Žüriisse
kuuluvad: Fr. Tuglas, Joh. Aavik, D. Palgi,
O. Ürgart ja kommertsgümn. õpil. F. Kuhlbach.
Käsikirjade esitamine F. Kuhlbach'ile lõpeb
1. veebruaril s. a. Lähemalt võib andmeid
saada Õpilaspere vanemalt K. Triigilt.

Eesti keele ainekogu saab seinakataloogi

mõne nädala pärast. Praegu on see valmista-
mise-perioodis. Kataloog paigutatakse raami-
desse klassi alla raamatukogu eesruumi. Hõl-
bustuseks on sel kataloogil see, et kõik ühe ja
sellesama teose eksemplarid on koondatud ühte,
samuti ühe ja sellesama autori teosed. Ka on
sellel kataloogil see paremus, et ta on alati õpi-
lasile kättesaadav ja seda võib kasustada ühel
ja samal ajal hulk õpilasi.